

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

L. Annæi Senecæ Philosophi Opera, Qvæ Exstant Omnia

Seneca, Lucius Annaeus <Philosophus>

Antverpiæ, 1605

Epist. LXX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53700](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53700)

EPIST. LXIX.

LOCA non mutanda, sed magis quiescendum corpore, ut & animus possit. Hunc in salutari studio desigendum, & que auocent vitanda.

MVTARE te loca, & in alium de alio ¹ transilire, nolo. Primum, quia tam frequens migratio, instabilis animi est. ² coalescere otio non potes, nisi desinas circumspicere & errare. Ut animum possis continere, prius corporis tui fugam siste. Deinde, plurimum remedia continuata proficiunt. interruptenda non est quies, & vitæ prioris obliuio. Sine dediscere oculos tuos: sine aures assuescere sanioribus verbis. quoties processeris, in ipso transitu aliqua quæ renouent cupiditates tuas, tibi occurrent. Quemadmodum ei, qui amorem exuere conatur, euitanda est omnis admonitio dilecti corporis: nihil enim facilius quam amor recrudescit: ita qui deponere vult desideria rerum omnium, quarum cupiditate flagrauit, & oculos & aures ab his quæ reliquit, auertat. Cito rebellat affectus. quocumque se verterit, pretium aliquod præsens occupationis suæ adspiciet. Nullum ³ sine auctoramento malum est. Auaritia pecuniam promittit: luxuria multas ac varias voluptates: ambitio purpuram & plausum, & ex hoc potentiam, & quidquid potentia potest. Mercede te vitia sollicitant: hæc tibi gratis viuendum est. Vix effici toto sæculo potest, ut vitia tam longâ licentiâ tumida subigantur, & iugum accipiant: nedum, si tam breue tempus interuallo discindimus. Vnam quamlibet rem vix ad perfectum adducit assidua vigilia & intentio. Si me quidem velis audire, hoc meditare. exerce te, ut mortem & excipias, & si ita res suadebit, accersas. interest nihil, an illa ad nos veniat, an ad illam nos. Illud imperitissimi cuiusque verbum, falsum esse ipse tibi persuade: *Bella res est, ⁴ mori suâ morte.* Illud præterea tecum licet cogites: Nemo ⁵ nisi suo die moritur. Nihil perdis ex tuo tempore. nam quod relinquis, alienum est.

EPIST. LXX.

POMPEIIS se fuisse, & præteriti temporis admonitu, sensisse eius fugam. Mortem instare, portum nempe iactationum. neque timendam, neque appetendam, aut sumendam: nisi interdum. & quando? cum ratio, non impetus suadebit. Pluria & perpulchra in hunc sensum.

POST longum interuallum Pompeios tuos vidi. in conspectum adolescentiæ meæ reductus sum. quidquid illuc iuuenis feceram, videbar mihi facere adhuc posse, & paullò antè fecisse. Prænaugamus, mi Lucili, vitam: & quemadmodum in mari, ut ait Virgilius noster,

— Terraque vrbesque recedunt:

D sic in hoc cursu rapidissimi temporis, primum pueritiam abscondimus, deinde adolescentiam, deinde quidquid est illud inter iuuenem & senem medium, in vtriusque confinio positum, deinde ipsius senectutis optimos annos. nouissimè incipit ostendi publicus finis generis humani. Scopulum esse illum putamus, dementissimi? ¹ portus est, aliquando

EPIST. LXIX. 1. TRANSILIRE NOLO.] Meus & aliquot scripti, transire.

2. COALESHERE OTIO NON POTES.] *Vt enim ipse alibi: Non coalescit planta, quæ sæpe transfertur.*

3. SINE AVCTORAMENTO.] *Sine mercede & pretio, quod antè dixit.*

4. MORI SVA MORTE.] *Ita Suetonius, de Tullianis percussoribus: nemo amplius triennio super-*

uixit, neque suâ morte defunctus est. Suâ, id est ex natura communi lege, quam manu non facis. Opponitur mors sibi dātoros, violenta.

5. NISI SVO DIE.] *Verissimum est: nostra ratiocinio præmorimur; facti decreto morimur.*

EPIST. LXX. 1. PORTVS EST.] *Vitam cum mari conferri, & in eo agitatione, crebrum. Quies autem & portus, in morte. Vide Consol. ad Polyb. cap. XXVIII.*

quando petendus, numquam recusandus. In quem si quis intra primos annos delatus A est, non magis queri debet, quàm qui citò nauigauit. Alium enim, vt scis, ventri segnes ludunt ac detinent, & tranquillitatis lentissimo tadio lassant: alium pertinax status celerimè perfert. Idem euenire nobis puta. alios vita velocissimè adduxit, quò veniendum erat etiam cunctantibus: alios maceravit & coxit, quæ, vt scis, non semper retinenda est. ² Non enim viuere bonum est, sed benè viuere. Itaque sapiens viuuit, quantum debet, non quantum potest. Videbit vbi victurus sit, cum quibus, quomodo, quid acturus. cogitat semper, qualis vita, non quanta sit. Si multa occurrunt molesta, & tranquillitatem turbantia, ³ emittit se: nec hoc tantum in necessitate vltimâ facit, sed cum primùm illi cœperit suspecta esse fortuna, diligenter circumspicit, numquid illo die definendum sit. Nihil existimat suâ referre, faciat finem, an accipiat: tardius fiat, an citius. non tamquam de magno detrimento timet. ⁴ Nemo multum ex fillicidio potest perdere. Citius mori, vel tardius, ad rem non pertinet: benè mori, aut malè, ad rem pertinet. benè autem mori, est effugere malè viuendi periculum. Itaque effeminatissimam B vocem ⁵ illius Rhodij existimo, qui cum in caucam coniectus esset à tyranno, & tamquam ferum aliquod animal aletetur, suadenti cuidam vt abstineret cibo: *Omnia, inquit, homini, dum viuuit, speranda sunt.* Vt sit hoc verum, non omni pretio vita emenda est. Quædam, licet magna, licet certa sint, tamen ad illa turpi infirmitatis confessione non veniam. Ego cogitem, in eo qui viuuit omnia posse fortunam, potius quàm cogitem in eo qui scit mori, nihil posse fortunam? Aliquando tamen, etiam si certa mors instabit, & destinatum sibi supplicium sciet, non commodabit pœnæ suæ manum. Stultitia est, ⁶ timore mortis mori. venit qui occidat. Exspecta. quid occupas? quare suscipis alienæ crudelitatis procurationem? vtrum ⁷ inuides carnifici tuo, ⁸ an parcis? Socrates potuit abstinentiâ finire vitam, & inediâ potius quàm veneno mori. ⁹ triginta tamen dies in carcere, & in expectatione mortis exegit: non hoc animo, tamquam omnia fieri possent, tamquam multas spes tam longum tempus reciperet, sed vt præberet se legibus, vt fructum amicis extremum Socratem daret. Quid erat stultius, quàm mortem contemnere, C venenum timere? ¹⁰ Scribonia grauis femina, amita ¹¹ Drusi Libonis fuit, adolescentis

tis

2. NON ENIM VIVERE BONVM.] *Plutarchus Consol. ad Apollon.* Modus enim vitæ, honestum, non temporis longinquitas est. *Itemq; ante:* Non esse longissimam vitam, optimam; sed honestissimam. Neque enim qui plurimum citharâ cecinit, aut orauit, aut nauem gubernauit, sed qui optime, commendatur. *Adde epist. XCIII.*

3. EMITTIT SE.] *Ex Stoico decreto. quibus probatur illa ἐξαρῶν & educitio è vitâ, si causa non sit vitæ. Diximus in Manud. III. Dissert. XXII.*

4. NEMO MULTVM EX STILLICIDIO.] *Apertissima imago. Vita velut guttatim per horas & dies fuit: & mox desinit: quid mali, inquit, si paullo citius?*

5. ILLIVS RHODII.] *Telesphori, qui à Lysimacho in caucam coniectus. Vide De Irâ lib. III. cap. XVI 1.*

6. TIMORE MORTIS MORI.] *Suprà, epist. XXIIII.* Tantam hominum imprudentiam esse, vt quidam timore mortis cogantur ad mortem. *Lucretius:*

Et saepe vsque adeo, mortis formidine, vitæ Percipit humanos odium lucisq; videndæ, Vt sibi consciscant mœrenti pectore letum.

Arcefilans, apud Plutarchum Consol. ad Apollonium: πολλοὶ δια τὴν εὐνοίαν, καὶ τὴν ἀρετὴν τὸν θανάτου διαβολὴν, σκοθνοῦσιν ἢ αὐτὸν σκοθάνωσι: Multi ob vilitatem ingenij, & criminationes mortis,

moriuntur ne moriantur. *Nimirum, vt Diogenes aiebat, ὁ φόβος ἔγω χαλεπὸς, ὡς πολλοὶ ἢ δὴ ἀπερλαβὸν τὸ ἔργον. οἱ μὲν ἐν τῇ χειμαλὶ ὁδοῖ, ἢ περιμειναντες καταδύσαι τὴν ναῦν, ἀλλὰ ἀρότερον ἑαυτοῦ σκοθνοῦσιν:* adeo difficilis & mala res metus est, vt multi anteceperint ipsum factum, id est id quod timebatur. Vt qui in nauī tempestate iactantur & periclitantur, non expectato dum ea mergatur, sese interficiunt. *Lucanus his consonat:* — multos in summa pericula misit

Venturi timor ipse mali.

7. INVIDES CARNIFICI.] *Ne gloriam tui interfecti habeat.*

8. AN PARCIS?] *Ne interficiendū molestiam.*

9. TRIGINTA DIES.] *Post ipsam damnationem, quia Delia festa, vt Xenophon ait, interuenerunt. Ἀνάγκη, inquit, ἐγένετο ἑαυτὸς μετὰ τὴν κρίσιν βιάσασθαι τὰς ἡμέρας βιώναι, διὰ τὴν Δηλία μὲν ἐκείνου τὸ μῆκος εἶναι, τὸν δὲ τόμον μὲν ἕνα εἶναι δημοσίᾳ σκοθνοῦσιν, ἕως δὲ τὴν θανάτου ἐπιπέσειν. Necesse illi fuit triginta dies, post sententiam, viuere, quia Delia festa illo mense erant. Lex autem non sinebat publicè quemquam tollere, nisi pompa è Delo rediisset. Simile Romanis, non suescire dies festos & letos supplicij.*

10. SCRIBONIA GRAVIS FEMINA.] *Quondam Augusti coniux: Tacitus II. Annal.*

11. DRUSI LIBONIS.] *Cuius criminatio & mors,*

D

A tis tam stolidi, quàm nobilis, ¹² maiora sperantis, quàm aut ¹³ illo sæculo quisquam sperare poterat, ¹⁴ aut ipse vllò. cùm æger à senatu in lecticâ relatus esset, non sanè ¹⁵ frequentibus exsequiis, (omnes enim necessarij ¹⁶ deseruerant impiè, iam non reum, sed funus) habere cœpit consilium, vtrùm conscisceret sibi mortem, an exspectaret. Cui Scribonia: *Quid te, inquit, delectat ¹⁷ alienum negotium agere? ¹⁸ Non persuasit. manus sibi attulit, nec sine causâ. Nam post diem tertium aut quartum inimici moriturus arbitrio, si viuit, alienum negotium agit. Non possis itaque ¹⁹ de re in vniuersum pronunciare, cùm mortem vis externa denunciat, occupanda sit, an exspectanda. Multa enim sunt, quæ in vtramque partem trahere possunt. Si altera mors cum tormento, altera simplex & facilis est, quid ni huic iniicienda sit manus? Quemadmodum nauim eligam nauigaturus, & domum habitaturus, ita mortem vtiq; quâ sum exiturus è vitâ. Præterea, quemadmodum non vtiq; melior est longior vita, sic peior vtiq; mors longior. In nullâ re magis, quàm in morte, morem animo gerere debemus. exeat quâ impetum cepit: siue ferrum appetit, siue laqueum, siue aliquam potionem venas occupantem, pergat, & vincula seruitutis abruptat. Vitam & alii approbare quisque debet, mortem sibi. optima est, quæ placet. Stultè hæc cogitantur: Aliquis dicit me parùm fortiter fecisse, aliquis nimis temerè, aliquis fuisse aliquod genus mortis animosius. Vis tu cogitare id in manibus esse consilium, ²⁰ ad quod fama non pertinet? hoc vnum inuenire, vt te fortunæ quàm celeritè eripias. Alioqui aderunt, qui de factò tuo malè existimant. Inuenies etiam ²¹ professos sapientiam, qui vim afferendam vitæ suæ negent, & nefas iudicent ipsum interemptorem sui fieri. exspectandum esse exitum, quem natura decreuit. Hoc qui dicit, non videt se libertati viam claudere. ²² Nil melius æterna lex fecit, quàm quòd vnum introitum nobis ad vitam dedit, exitus multos. Ego exspectem vel morbi crudelitatem, vel hominis, cùm possim per media exire tormenta, & aduersa discutere? Hoc est vnum, cur de vitâ non possimus queri: neminem tenet. Bono loco res humanæ sunt, quòd nemo nisi vitio suo miser est. Placet? viue. non placet? licet eò reuerti vnde venisti. Vt dolorem capitis leuares, sanguinem sæpe emisisti: ad extenuandum corpus vena percutitur: non opus est vasto vulnere diuidere præcordia. ²³ scalpello aperitur ad illam magnam libertatem via: & puncto securitas constat. Quid ergo est, quod nos facit pigros, inertesq;? Nemo nostrum cogitat, quandoque sibi ex hoc domicilio exeundum. Sic veteres inquilinos indulgentia loci & consuetudo, etiam inter iniurias detinet. Vis aduersus hoc corpus liber esse? tamquam migraturus habita: propone tibi quandoque hoc contubernio carendum. fortior eris ad necessitatem exeundi. Sed quemadmodum suus finis veniet in mentem, omnia sine fine concupiscentibus? Nul-*

lius

mors, in eodem scriptore ibidem: at non hoc de Scriboniâ hic narratum.

12. MAIORA SPERANTIS.] Imperium & res summas.

13. ILLO SÆCVLO.] Tiberiano. cùm ipse Princeps intensus, & potentia sua anxius.

14. AUT IPSE VLLÒ.] Ne laxo quidem & libero. quia non illi ingenium ad eminendum.

15. FREQUENTIBVS EXSEQUIIS.] Cur hoc mutant? appellat enim statim funus: & vt iam mortuus deducebatur. Volunt tamen, obsequiis, etiam docti.

16. DESERERANT IMPIE.] Non video cur illi imperialis sic accusentur, in iusto à Principe metu, & ne fanisse viderentur. Malim, impium.

17. ALIENVM NEGOTIVM.] Carnificis, cui destinatis.

18. NON PERSVASIT.] Sic libri omnes, nec mutuo. Videretur enim mens Scriboniæ fuisse, ne mori prænuerteret, & occuparet quod alius erat factururus. Etsi

aliorum id vertit mox Seneca, & Drusi factum exortat, probans, aut alienum etiam negotium agere, qui alteri viuunt, & animam in manu eius postitam irahunt. Alij tamen ediderunt sublatâ negatione, Persuasit: moti, opinor, sequentibus verbis.

19. DE RE IN VNIVERSVM PRONNCIARE.] Lege nostra, sodes, super eâ totâ, in Manud. III. Dissert. XXII.

20. AD QVOD FAMA NON PERTINET.] Nec enim ipse eam auditurus es. atque eo sensu, non pertinet: pertinet tamen, si post te etiam de eâ curas.

21. PROFESSOS SAPIENTIAM.] Peripateticos.

22. NIL MELIYS ÆTERNA LEX.] Haud dissimile illud Tragicæ, in diuinâ Thebaide:

Vbiq; mors est. optimè hoc cauit Deus:

Eripere vitam nemo non homini potest,

At nemo mortem.

23. SCALPELLO APERITVR.] Seltâ nimirum venâ. quæ crebra via mortis Senecæ auo, & ipsius Senecæ fuit.

lius rei meditatio tam necessaria est. Alia enim exercentur fortasse in superuacuum. ad A
 uersus paupertatem pręparatus est animus? permansere diuitia. ad contemptum nos
 doloris armauimus? numquam a nobis exiget huius virtutis experimentum integri ac
 sani felicitas corporis. ut fortiter amissorum desideria pateremur, pręcepimus nobis?
 omnes quos amabamus, superstites fortuna seruauit. Huius vnus rei vsum qui exigat
 dies, veniet. Non est quod existimes, magnis tantum viris hoc robur fuisse, quo seruitu-
 tis humanę claustra perrumperent. non est quod iudices, hoc fieri nisi a Catone non
 posse, qui quam ferro non emiserat animam, ²⁴ manu extraxit: cum vilissimę sortis
 homines ingenti impetu in tutum euaserint, cumque ²⁵ commodò mori non licuisset,
 nec ad arbitrium suum instrumenta mortis eligere: obuia quęque rapuerunt, & quę
 naturã non erant noxia, vi suã tela fecerunt. Nuper in ludo ²⁶ bestiariorum, vnus è Ger-
 manis, cum ad ²⁷ matutina spectacula pararetur, secessit ad exonerandum corpus. nul-
 lum aliud illi dabatur sine custode secretum. ibi lignum id, quod ad emundanda obfęc-
 na adhærente spongiã positum est, totum in gulam farsit, & vi pręclusis faucibus spiri- B
 tum elisit. Hoc fuit morti contumeliam facere. ita prorsus. Parum mundè, & parum
 decenter. Quid est stultius, quàm fastidiosè mori? O virum fortem! ô dignum, cui fati
 daretur electio! quàm fortiter ille gladio vsus esset! quàm animosè in profundam se alti-
 tudinem maris, aut abscissę rupis, immisisset! Vndique destitutus inuenit, quemadmo-
 dum & mortem sibi deberet, & telum: vt scias ad moriendum nihil aliud in morã esse,
 quàm velle. Existimetur de facto hominis acerrimi, vt cuique visum erit, dum hoc con-
 stet, pręferendam esse spurcissimam mortem seruituti mundissimę. Quoniam cępi
 fordidis exemplis vt; perseuerabo. plus enim a se quisque exiget, si viderit hanc rem
 etiam a contemptissimis posse contemni. Catones, Scipionesque, & alios, quos audire
 cum admiratione consueuimus, supra imitationem positos putamus: iam ego istam vir-
 tutem habere tam multa exempla in ludo bestiario, quàm in ducibus belli ciuilibus osten-
 dam. Cum aducheretur nuper inter custodias quidam ad matutinum ²⁸ spectaculum
 missus, tamquam somno premente nutaret, caput vsque eò demisit, donec radiis infere- G
 ret, & tandem se in sedili suo tenuit, donec ceruicem circumactu rotę frangeret. eodem
 vehiculo quo ad pęnam ferebatur, pęnam effugit. Nihil obstat, erumpere & exire cu-
 pienti. ²⁹ In aperto nos natura custodit. Cui permittit necessitas sua, circumspiciat exi-
 tum mollem. cui ad manum plura sunt, per quę sese asserat, is delectum agat, & quã po-
 tissimum liberetur consideret: cui difficilis occasio est, is proximam quamque pro opti-
 mã arripiat, sit licet inaudita, sit noua. Non deerit ad mortem ingenium, cui non de-
 fuerit animus. Vides quemadmodum extrema quoque mancipia, vbi illis stimulos ad-
 egit dolor, excitentur, & intentissimas custodias fallant? Ille vir magnus est, qui mor-
 tem sibi non tantum imperauit, sed inuenit. Ex eodem tibi munere plura exempla pro-
 misi. ³⁰ Secundo Naumachię spectaculo, vnus è barbaris lanceam, quam in aduersa-
 rios acceperat, totam iugulo suo immerisit. Quare, inquit, non omne tormentum, om-
 ne ludibrium iam dudum effugio? quare ego mortem armatus exspecto? Tanto hoc
 speciosius spectaculum fuit, quanto honestius mori discunt homines, quàm occidere.
 Quid ergo? quod animi perditum noxiosque habent, non habebunt illi, quos aduersus D
 hos casus instruxit longa meditatio, & magistra rerum omnium ratio? Illa nos docet,
 fati

24. MANU EXTRAXIT.] *De Prouid. cap. 11.* Animam, indignam quę ferro contaminaretur, manu educit.

25. COMMODO MORI.] *Alij, cumque suo modo mori: mihi non placitum. Ceriè non licuit eis commode mori, qui asseruabantur, inter custodias, & inclusi.*

26. BESTIARIORVM.] *Qui ad bestias damnati, vel auctorati.*

27. MATUTINA SPECTACULA.] *Suprà, epist. VII. Similia autem exempla habes & in Symmacho lib. 11. epist. XLVI.*

28. SPECTACVLVM MISSVS.] *Missus aliunde, a Præside prouincię. Suspicabar aliquando, My-fus: vt supra, Germanus.*

29. IN APERTO NOS NATVRA CVSTODIT.] *Quasi dicat. liberi sumus, & natura in aperto, non in clauso nos habet. Vite alligauit, sed vinculis quę, cum voles, & vt voles, rumpas.*

30. SECUNDO NAUMACHIÆ SPECTACVLO.] *Naumachiam bis Nero dedit: alteram intelligit. Pos-sis & ad diem spectaculi alterum referre.*

31. QVOD

A fati varios esse accessus, finem eundem. nihil autem interesse, unde incipiat ³¹ quod venit. Eadem illa ratio monet, ut, si licet, moriaris sine dolore: sin autem non potest, fac quemadmodum potes, & quidquid obuenerit ad vim adferendam tibi, inuadas. Iniuriosum est rapto viuere: at contra pulcherrimum, mori rapto.

EPIST. LXXI.

SVMVM Bonum in oculis habendum, eò singula consilia vel actiones referendas. Quod igitur illud? vnum Honestum. Adulterant, qui Externa miscent: quia in solo animo haeret. Deinde, Bona paria esse: & Contemptum à Claritate non differre, si vtrumque ex Honesto. Catonem dat exemplum, & (ò pulchrè!) dilatat. Mortem honestam à vitâ tali, non item differre: contra Academicos, qui gradus faciunt Beatitudinis. Non esse, nec illam, nec Honestum intendi. Itaque in eculo, Beatissimo esse licere. Itane? non pallebit, tremet, dolebit? Imò (à naturâ enim ista:) sed haec omnia animi robore vincet. Nec tamen statim omnes. discrimina sunt inter Sapientes, aut Studiosos. Lege sodes, attende, mirare.

SVBINDE me de rebus singulis consulis, oblitus vasto nos mari diuidi. cùm magna pars consilij sit in tempore, necesse est euenire, ut de quibusdam rebus tunc ad te perferatur sententia mea, cùm iam contraria potior est. Consilia enim rebus aptantur: res nostrâ feruntur, imò voluntur. Ergo consilium sub die nasci debet: & hoc quoque tardum est nimis: ¹ sub manu, quod aiunt, sub manu nascatur. Quemadmodum autem inueniatur, ostendam. Quoties quid fugiendum sit, aut quid petendum, voles scire: ad summum bonum, & propositum totius vitæ respice. Illi enim consentire debet quidquid agimus. non disponet singula, nisi cui iam vitæ suæ summa proposita est. Nemo, quamuis paratos habeat colores, similitudinem reddet, nisi iam constet quid velit pingere. Ideo peccamus, quia de partibus vitæ omnes deliberamus, de totâ nemo deliberat. Scire debet quid petat ille, ² qui sagittam vult mittere: & tunc dirigere, & moderari manu telum. errant consilia nostra, quia non habent quò dirigantur. Ignoranti quem portum petat, nullus suus ventus est. Necesse est multum in vitâ nostrâ casus possit, quia viuimus casu. Quibusdam autem euenit, ut quædam scire se nesciant: quemadmodum quærimus sæpe eos, cum quibus stamus: ita plerumque finem summi boni ignoramus appositum. nec multis verbis, nec circuitu longo, quid sit summum bonum colliges: digito, ut ita dicam, demonstrandum est, nec in multa spargendum. Quid enim ad rem pertinet, in particulas illud diducere, cùm possis dicere: Summum bonum est, quod honestum est? & quod magis admireris, ³ Vnum bonum est, quod honestum est: cetera falsa & adulterina bona sunt. Hæc si persuaseris tibi, & virtutem adamaueris (amare enim parum est) quidquid illa contigerit, id tibi, quaecumque aliis videbitur, faustum felixque erit: & torqueri, si modò iacueris ipso torquente securior: ^D & agrotare, si non maledixeris fortunæ, si non cesseris morbo. Omnia denique quæ ceteris videntur mala, & mansuescent, & in bonum abibunt, si super illa eminueris. Hoc liqueat, nihil esse bonum, nisi honestum: & omnia incommoda suo iure bona vocabuntur, quæ modò virtus honestauerit. Multis videmur maiora promittere, quàm recipit humana conditio. non immeritò. ad corpus enim respiciunt. reuertantur ad animum: iam hominem Deo metientur. Erige te, Lucili virorum optime, & relinque istum

31. QVOD VENIT.] Vide an non argutius, quod finit: et si alterum nec damno. & accipio, Nihil interesse unde veniat, quod omnino venit.

2. QVI SAGITTAM VULT.] Similis imago apud Aristotelem in hac ipsâ re. 1. Ethic. Nicom. cap. 11. Vide me in Manud. 11. cap. XIII.

EPIST. LXXI. I. SVB MANU, QVOD AIUNT.] Suetonius Augusto: Quò celerius ac sub manu annunciari possit.

3. VNVM BONVM, QVOD HONESTVM.] Capitale Stoicum dogma, & fons reliquorum. Ego Manud. 11. Dissert. XX.